

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

III. ÚS 30/2019-19

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí senátu 29. januára 2019 predbežne prerokoval sťažnosť [REDACTED], [REDACTED], zastúpeného Advokátskou kanceláriou IILC, s. r. o., Mlynské nivy 73, Bratislava, v mene ktorej koná advokátka a konateľka JUDr. Jaroslava Hannikerová, vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Bratislava III v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 213/2016 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť [REDACTED] o d m i e t a ako zjavne neopodstatnenú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 29. júna 2018 doručená sťažnosť [REDACTED], [REDACTED] (ďalej len „sťažovateľ“), vo veci namietaného porušenia jeho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru

o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Bratislava III (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 7 C 213/2016 (ďalej len „namietané konanie“).

2. Z obsahu sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľ ako žalobca podal 19. augusta 2016 proti žalovanému žalobu o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu spôsobenej škody, ktorá je vedená okresným súdom pod sp. zn. 7 C 213/2016.

3. Sťažovateľ vo svojej sťažnosti k ďalšiemu postupu okresného súdu v namietanom konaní po podaní žaloby uvádza, že *„listom zo dňa 19.10.2016 sme boli vyzvaní, aby sme v strany konania, ktorá navrhuje, aby jej bolo priznané oslobodenie od súdnych poplatkov (FYZICKÁ OSOBA). Na túto výzvu sme reagovali listom zo dňa 2.11.2016 tým, že vyplnenie predmetného tlačiva slúži na dokladovanie majetkových pomerov účastníka konania za účelom oslobodenia od súdnych poplatkov z dôvodu hmotnej núdze. Vyplnenie predmetného tlačiva bolo podľa Sťažovateľa ako žalobcu v tomto prípade úplne irelevantné a nadbytočné.*

Následne sme listom zo dňa 6.3.2017 požiadali o urgentné rozhodnutie o priznaní oslobodenia žalobcu od povinnosti platiť súdne poplatky a o začatie konania v danej veci. Vzhľadom na to, že Okresný súd Bratislava III ani naďalej vo veci nekonal, sme listom zo dňa 29.11.2017 podali Predsedovi súdu Sťažnosť na postup súdu. Naša Sťažnosť na postup súdu bola posúdená ako dôvodná.

Dňa 31.1.2018 sme boli Okresným súdom Bratislava III konečne informovaní o tom, že Sťažovateľ ako žalobca je v konaní oslobodený od platenia súdneho poplatku.

Dňa 1.2.2018 nám bolo doručené Vyjadrenie žalovaného k žalobe, vrátane Uznesenia Okresného súdu Bratislava III, ktorým sme boli zároveň vyzvaní písomne sa vyjadriť k Vyjadreniu žalovaného. Dňa 16.2.2018 sme v súdom stanovenej 15 - dňovej lehote elektronicky podávali na Okresný súd Bratislava III Repliku - Vyjadrenie žalobcu k Vyjadreniu žalovaného k žalobe zo dňa 16.2.2018.

Do dňa podania tejto Ústavnej sťažnosti nebolo v právnej veci Sťažovateľa rozhodnuté, a ani vytyčené žiadne pojednávanie, a to aj napriek skutočnosti, že odo dňa

podania Žaloby o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu spôsobenej škody prešlo viac ako dvadsaťdva (22) mesiacov.

... Primerané zadostučinenie

V tejto súvislosti si Sťažovateľ ako žalobca dovoľuje uviesť, že byt, ktorý mal byť podľa údajov uvedených v Žalobe žalovaným postavený a následne Sťažovateľovi najneskôr začiatkom roku 2015 predaný, kupoval Sťažovateľ za účelom jeho následného prenájmu tretím osobám. Takto získané financie mali Sťažovateľovi slúžiť jednak na úhradu služieb spojených s jeho užívaním a platením úveru, ktorý si musel Sťažovateľ na účel kúpy predmetného bytu zobrať, a následne aj na zlepšenie jeho životného štandardu.

Keďže žalovaný svoj záväzok nesplnil, do dnešného dňa Sťažovateľ nemôže byt užívať. Na druhej strane z dôvodu, že vec stále nie je finančne vyporiadaná, nemôže túto situáciu Sťažovateľ vyriešiť ani kúpou iného bytu. Vinou žalovaného tak každým dňom Sťažovateľ ako žalobca prichádza o zisk.

Sťažovateľ je toho názoru, že takéto obdobie neistoty, obáv a frustrácie je neprimerané druhu a predmetu súdneho konania.“.

4. Svojou sťažnosťou sťažovateľ poukazuje na skutočnosť, že je neprípustné, aby „Okresný súd Bratislava III takýto dlhý čas ponechal Sťažovateľa v neistote ohľadom ďalšieho konania v jeho právnej veci. Sťažovateľ je presvedčený, že Okresný súd Bratislava III svojou nečinnosťou spôsobil závažné zbytočné prietahy v predmetnej právnej veci a porušil aj právo Sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej lehote.“.

5. Na základe uvedených skutočností sťažovateľ navrhuje, aby ústavný súd rozhodol takto:

«1. Sťažnosti Sťažovateľa sa vyhovuje.

2. Základné právo Sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky č. 460/1992 Zb. a základné právo na spravodlivé súdne konanie podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd, ktorý bol v Slovenskej republike vyhlásený pod č. 209/1992 Zb., bolo porušené „iným zásahom“, t. j. zbytočnými prietahmi Okresného súdu Bratislava III v právnej veci o

vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu spôsobenej škody, ktorá je v súčasnosti vedená na Okresnom súde Bratislava III, sp. zn.: 7C/213/2016.

3. Okresnému súdu Bratislava III sa prikazuje, aby v konaní vedenom pod sp. zn. 7C/213/2016 konal bez zbytočných prieťahov.

4. Sťažovateľovi sa priznáva primerané finančné zadosťučinenie vo výške 5.000,- EUR, ktoré je Okresný súd Bratislava III povinný vyplatiť do dvoch (2) mesiacov od doručenia nálezu.

5. Okresný súd Bratislava III je povinný v lehote dvoch (2) mesiacov uhradiť Sťažovateľovi náhradu trov konania podľa § 11 ods. 3 vyhlášky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb, v znení neskorších predpisov, spolu vo výške 751,08 EUR (2x úkon právnej služby vo výške 303,74 EUR za: (i) prevzatie a príprava právneho zastupovania, (ii) príprava podania - sťažnosti proti porušovaniu základných práv a slobôd podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky + 2x režijný paušál vo výške 9,21 EUR + 20 % DPH) na účet právneho zástupcu Sťažovateľa vedený vo VÚB, a.s., IBAN.: SK44 0200 0000 0034 8176 2551.»

6. Ústavný súd v okolnostiach danej veci považoval za vhodné doručiť sťažnosť označenému porušovateľovi (okresný súd) ešte v prípravnej fáze a zároveň ho požiadal o zaujatie stanoviska k opodstatnenosti sťažnosti a zaslaniu kompletného spisového materiálu. Okresný súd sa k sťažnosti vyjadril podaním sp. zn. Spr 564/2018 z 12. decembra 2018, doručeným ústavnému súdu 27. decembra 2018, pričom v relevantnej časti svojho stanoviska uviedol, že „za mimoriadne nepriaznivých podmienok, ktoré sú v súčasnosti (z hľadiska personálneho obsadenia a vysokej výšky nápadu) na Okresnom súde Bratislava III vytvorené, zodpovedajú sudcovia výlučne len za kvalitu svojich rozhodnutí, nie za dĺžku konania, pričom včasnosť ich rozhodovania závisí a bude závisieť iba od personálnych podmienok, ktoré im vytvorí vláda a národná rada“, preto aj vzhľadom na tieto skutočnosti zastáva názor, že „postupom súdu v uvedenej veci nedošlo ku prieťahom v konaní a právo sťažovateľa na prejednanie veci v primeranej dobe porušené nebolo“.

II.

7. Podľa čl. 124 ústavy ústavný súd je nezávislým súdnym orgánom ochrany ústavnosti.

8. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

9. Podľa čl. 140 ústavy podrobnosti o organizácii ústavného súdu, o spôsobe konania pred ním a o postavení jeho sudcov ustanoví zákon.

10. Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každú sťažnosť predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti sťažovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na ktorých prerokovanie nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú náležitosti predpísané zákonom, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

11. O zjavne neopodstatnený návrh ide vtedy, ak ústavný súd pri jeho predbežnom prerokovaní nezistí žiadnu možnosť porušenia označeného základného práva alebo slobody, reálnosť ktorej by mohol posúdiť po jeho prijatí na ďalšie konanie. Ústavný súd môže

pri predbežnom prerokovaní odmietnuť taký návrh, ktorý sa na prvý pohľad a bez najmenej pochybnosti javí ako neopodstatnený (napr. III. ÚS 199/02).

12. O zjavnú neopodstatnenosť sťažnosti smerujúcej proti zbytočným priet'ahom v súdnom konaní ide predovšetkým vtedy, ak namietaným postupom orgánu verejnej moci nemohlo dôjsť k porušeniu toho základného práva, ktoré označil sťažovateľ, a to pre nedostatok vzájomnej príčinnej súvislosti medzi označeným postupom tohto orgánu a základným právom, porušenie ktorého sa namietalo, ale aj vtedy, ak v konaní pred orgánom verejnej moci vznikne procesná situácia alebo procesný stav, ktorý vylučuje, aby ten orgán (okresný súd) porušoval uvedené základné právo, pretože uvedená situácia alebo stav takú možnosť reálne nepripúšťajú (III. ÚS 263/03, IV. ÚS 16/04, II. ÚS 1/05, III. ÚS 342/08).

13. Podstatou sťažnosti a predmetom konania pred ústavným súdom je uplatnenie nároku sťažovateľa na ochranu pred postupom okresného súdu v namietanom konaní, v ktorom od podania žaloby ku dňu podania ústavnej sťažnosti, teda v priebehu 22 mesiacov, nebolo vytýčené ani jedno pojednávanie, v dôsledku čoho malo byť porušené základné právo sťažovateľa na prerokovanie jeho veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

14. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy má každý právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných priet'ahov a podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru aby bola jeho záležitosť v primeranej lehote prejednaná.

15. Z doterajšej judikatúry ústavného súdu vyplýva, že medzi obsahom základného práva podľa čl. 46 ods. 1 ústavy a obsahom práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (m. m. II. ÚS 71/97), a preto ich namietané porušenie možno posudzovať spoločne.

16. Ústavný súd predbežne prerokoval sťažnosť sťažovateľa a skúmal, či nie sú dané dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde, ktoré bránia jej prijatiu na ďalšie konanie.

17. Zo zapožičaného súvisiaceho súdneho spisu od okresného súdu ústavný súd zistil pre rozhodnutie vo veci tieto rozhodujúce skutočnosti:

- 22. augusta 2016 bola okresnému súdu doručená žaloba sťažovateľa o vydanie bezdôvodného obohatenia a náhradu spôsobenej škody,

- 19. októbra 2016 bolo sťažovateľovi – žalobcovi doručené tlačivo pre dokladovanie pomerov strany konania na účel rozhodnutia o žiadosti sťažovateľa o oslobodenie od súdnych poplatkov,

- 3. novembra 2016 bolo okresnému súdu doručené podanie sťažovateľa, v ktorom žiada o prehodnotenie postupu okresného súdu a priznanie mu oslobodenia od povinnosti platenia súdnych poplatkov, keďže je spotrebiteľom domáhajúcim sa súdnej ochrany,

- 31. januára 2017 okresný súd vydal uznesenie, ktorým vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k podanej žalobe; žalovanému bolo doručené do vlastných rúk 7. februára 2017,

- 16. februára 2017 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalovaného k žalobe,

- 7. marca 2017 bola okresnému súdu doručená písomná urgencia sťažovateľa o rozhodnutie o priznaní mu oslobodenia od povinnosti platiť súdne poplatky a o začatie konania vo veci,

- 16. júna 2017 sťažovateľ doručil okresnému súdu žiadosť o doručenie mu vyjadrenia žalovaného k žalobe,

- 7. novembra 2017 bol súdny spis pridelený z dôvodu dlhodobej práceneschopnosti zákonnej sudkyne [REDAKOVANÉ] do súdneho oddelenia [REDAKOVANÉ],

- 20. decembra 2017 bol spis opätovne pridelený do súdneho oddelenia J [REDAKOVANÉ],

- 19. januára 2018 bolo vydané uznesenie okresného súdu, ktorým vyzval sťažovateľa, aby sa písomne vyjadril k vyjadreniu žalovaného, doručenému okresnému súdu

16. februára 2017; zároveň mu bolo zaslané aj písomné stanovisko k jeho žiadosti o oslobodenie od platenia súdnych poplatkov, z ktorého vyplýva, že ide o oslobodenie priamo zo zákona, preto súd o jeho priznaní nerozhoduje; predmetné písomnosti mu boli doručené 1. februára 2018,

- 19. februára 2018 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie sťažovateľa k vyjadreniu žalovaného k žalobe,

- podpredsedníčka okresného súdu sa v písomnom podaní z 29. decembra 2017 vyjadrila k sťažnosti žalobcu – sťažovateľa na prietahy v konaní, v ktorej konštatovala prietah v konaní, spôsobený dlhodobou práceneschopnosťou zákonnej sudkyne a následným prerozdeľovaním súdneho oddelenia,

- 25. mája 2018 okresný súd vydal uznesenie, ktorým vyzval žalovaného, aby sa písomne vyjadril k vyjadreniu žalobcu, doručenému okresnému súdu 19. februára 2018; uznesenie bolo doručené žalovanému 25. mája 2018,

- 8. júna 2018 bolo okresnému súdu doručené písomné vyjadrenie žalovaného k vyjadreniu žalobcu – sťažovateľa,

- 29. júna 2018 bola ústavnému súdu doručená sťažnosť sťažovateľa, v ktorej namieta porušenie svojho základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru postupom okresného súdu v namietanom konaní,

- okresný súd nariadil termín pojednávania vo veci na 3. máj 2019.

18. Ústavný súd poukazuje na svoju doterajšiu judikatúru (napr. I. ÚS 46/01, II. ÚS 57/01, I. ÚS 66/02), podľa ktorej nie každý zistený prietah v súdnom konaní má nevyhnutne za následok porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy. Pojem „zbytočné prietahy“ obsiahnutý v čl. 48 ods. 2 ústavy je pojem autonómny, ktorý možno vykladať a aplikovať predovšetkým materiálne. S ohľadom na konkrétne okolnosti veci sa totiž postup dotknutého súdu nemusí vyznačovať takými významnými prietahmi, ktoré by bolo možné kvalifikovať ako „zbytočné prietahy“ v zmysle čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 63/00). Ústavný súd už vo svojich predchádzajúcich rozhodnutiach judikoval, že ojedinelá nečinnosť súdu, hoci aj v trvaní niekoľkých mesiacov, sama osebe ešte nemusí zakladať

porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných priet'ahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy (napr. I. ÚS 42/01).

19. Z obsahu s'ťažnosti a jej príloh vyplýva, že s'ťažovateľ pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu využil možnosť postupu podľa § 62 a nasl. zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“) a 30. novembra 2017 podal s'ťažnosť na priet'ahy v konaní adresovanú predsedovi okresného súdu. Podpredsedníčka okresného súdu uznala jej dôvodnosť.

20. Ústavný súd konštatuje, že využitie právneho prostriedku, na uplatnenie ktorého mal s'ťažovateľ právo podľa citovaného zákonného ustanovenia zákona o súdoch, sa v okolnostiach posudzovanej veci prejavilo ako účinný prostriedok nápravy, ktorý mal s'ťažovateľ k dispozícii a úspešne ho aj využil ešte pred podaním s'ťažnosti ústavnému súdu. Po prešetrení vybavenia s'ťažnosti podpredsedníčkou okresného súdu, ktorá uznala dôvodnosť s'ťažnosti, okresný súd už vykonal potrebné opatrenia, boli vykonané úkony smerujúce k doručeniu žaloby a vyjadrení strán sporu a následne bol nariadený termín pojednávania vo veci na 3. máj 2019.

21. Skutočnosť, že orgán štátnej správy súdu uzná s'ťažnosť na priet'ahy za dôvodnú, nemusí viesť bez ďalšieho k prijatiu v nadväznosti na to podanej s'ťažnosti podľa čl. 127 ústavy na ďalšie konanie, pretože ústavný súd, pridržiavajúc sa doterajšej stabilizovanej judikatúry, považuje za potrebné poskytnúť všeobecnému súdu časový priestor na prijatie opatrení pre účely nápravy a odstránenia protiprávneho stavu zapríčineného jeho nečinnosťou alebo neefektívnou činnosťou (IV. ÚS 78/07, IV. ÚS 59/08).

22. Postup okresného súdu v namietanom konaní nebol bez priet'ahov, čomu nasvedčuje aj odpoveď podpredsedníčky okresného súdu sp. zn. Spr 512/2017 z 29. decembra 2017 (aj s ohľadom na jej vyjadrenie sa k s'ťažnosti z 12. decembra 2018). Medzi jednotlivými úkonmi okresného súdu boli dlhšie obdobia nečinnosti, avšak tieto spolu s dĺžkou napadnutého konania nemajú takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí s'ťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie základného práva

sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov. K takémuto záveru ústavný súd dospel aj s prihliadnutím na rozhodovaciu prax a judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva v obdobných veciach, podľa ktorej dĺžka súdneho konania na jednom stupni v trvaní dva až tri roky v závislosti od povahy veci nie je v rozpore s právom na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

23. S ohľadom na uvedené ústavný súd dospel k záveru, že dĺžka napadnutého konania sama osebe nemá takú ústavne relevantnú intenzitu, aby bolo možné po prijatí sťažnosti na ďalšie konanie konštatovať porušenie označených práv sťažovateľa, preto jeho sťažnosť odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde ako zjavne neopodstatnenú (podobne napr. I. ÚS 96/2011, III. ÚS 541/2011, III. ÚS 7/2015).

24. Vzhľadom na odmietnutie sťažnosti stratilo opodstatnenie zaoberať sa ďalšími návrhmi sťažovateľa, keďže rozhodovanie o nich je viazané na vyslovenie porušenia práva alebo slobody (čl. 127 ods. 2 prvá veta ústavy).

25. Ústavný súd v závere uvádza, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby sťažovateľ v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu v nej dochádza k zbytočným prietahom, predložil ústavnému súdu novú sťažnosť.

Poučenie: Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 29. januára 2019